
Virakti Muktavalih

——
విరక్తిముక్తావలిః

——
Document Information

Text title : Virakti Muktavalih

File name : viraktimuktAvalih.itx

Category : vishhnu

Location : doc_vishhnu

Author : shrIuTakeranGachAryasutagovindAchArya

Proofread by : Rajesh Thyagarajan

Description/comments : From Stotrasamuchchaya 2, Edited by Pandit K. Parameshwara Aithal

Latest update : May 10, 2023

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 29, 2023

sanskritdocuments.org

విరక్తిముక్తావలి:

(యన్యేచ్ఛాసమకాల ఏవ జగతః సృష్టిస్థితిశ్చాప్యయో
యః సచ్చిత్సుఖదేహవాంశ్చ రమతే లక్ష్మ్యా స్వయం లీలయా ।
యశ్చాప్నే స్మృతమాత్ర ఏవ హి భవాగాధామ్బుధేరుద్ధర-
త్యుద్గీతో నిగమాగమైరవతు మాం శ్రీమాన్ స నారాయణః ॥ ౧॥

యస్యాపాజ్ఞనిరీక్షణామృతధునీపూరేణ సంవర్ధితా
మఞ్చిత్రే కవితాలతా నవరసాధారైః ఫలైః శోభతే ।
రక్తచార్యమహం గురుం స్వపితరం నత్వా తమమ్బాం సతీ-
మార్యాం తాం చ సరస్వతీం భవపరిక్లేశాన్ నిజాన్ వర్ణయే ॥ ౨॥

దేవం గురుం చ యుగపన్నత్వా శ్రీవాసుదేవపదవాచ్యమ్ ।
గ్రథయే విరక్తిముక్తావలిం ముదే సాస్తు సుమనసాం రుచిరా ॥ ౩॥

నత్వా శిరసా కౌలగిరవునాథాచార్యదేశికపదాబ్జమ్ ।
స్వకృతం హి నివేదయతః ప్రాయశ్చిత్తం మమాస్తు హరిపదయోః ॥ ౪॥

అజ్ఞానోగ్రనిదాఘతప్తహృదయః పాతుం సువిద్యాపయ-
స్తృష్టాలమనా భ్రమన్ దిశి దిశి శ్రాన్తో భృశం సంశ్రితః ।
గేహారణ్యమథ స్వప్రక్షగహనం తత్రాపి చింతాదవా-
క్రాన్తోఽహం చకితో మృగో ఘనమివ ఘ్నాయామి కృష్ణం హృది ॥ ౧॥

క్షుత్ప్రక్షణముక్తమూషకావృతతలో మధ్యే చ కామాదిభి-
ర్యాప్తో బభ్రుబిడాలకోరగముఖైర్వాతాదిరోగాత్మకైః ।
శ్యేనోలూకముఖైః శ్రితోచ్చవిటపస్తతోఽటరాధిష్ఠితః
క్లేశ్యత్సృష్టగరుత్కపోతవదహం ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౨॥

నానావర్ణగరున్మనోహరతనుః సంవర్ధితః పఞ్జరే
సజ్జల్పన్ కలముద్భృమన్ సుమధురం ఖాదన్ పిబన్ స్వం వయః ।
నీత్వా విస్మృతసద్విజాశ్రితగతిః స్వార్థైకలుభైర్జ్జ్వలై-
స్త్వక్తో నిర్దయమన్ధవృద్ధశుకవత్ ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౩॥

మోహోదంబమయాన్ స్వనీడపతితాన్ సంవర్ష్య కృచ్ఛార్జితై-

ర్నానాఖాద్యచయైశ్చిరోధతగరుత్స్వజైర్మనోహారిభిః ।

కూజద్భిః కలపఞ్చమస్వరమథోడ్డీయ ప్రయాతైః పికై-

ర్పిడే వఞ్చితజీర్ణకాకవదహం ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౪ ॥

ఆసీయోషసి నిత్యశః సుకలమం దత్త్వా ముఖే పోషితా

యా ప్రేయస్యథ చ పక్షపుటకే సంవర్షితాః శాబకాః ।

యత్ప్రితిర్మనసో ముదే హ్యజని తద్బాలాబలావఞ్చితో

నీడే సమ్భృమదన్ధవృద్ధశుకవత్ ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౫ ॥

ధృత్వాణ్డం స్వముఖేఽక్షతం తత ఇతో నీత్వా మనోజ్ఞస్థలే

న్యస్థానీయ చ దూరతః సుమధురం సంవర్ష్య దత్త్వా తతః ।

ఉన్నమ్య స్వశిరో నిపాత్య చ ముహుర్భ్రామ్యన్ వియుక్తశ్చ తైః

సఞ్చారాక్షమపీనజ్రముఖవదహం ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౬ ॥

సఙ్గహ్యమ్బు హి బిన్దుశో విరువతః సంవర్ష్య భేకాన్ బకా-

నన్యేషాం కలమాన్ జడాశయతయా సన్తర్ష్య వైదేశికాన్ ।

గ్రీషే క్షీణజలశ్చ తైర్విరహితో హా గాధకాసారవత్

శోచ్యాం దీనదశాం గతోఽస్మ్యవ కృపాసారేణ కృష్ణాముద్ ॥ ౭ ॥

త్వాం విస్మృత్య మదాన్ధధీర్మమతయైవావర్ణయం యాన్ గతా-

ప్ర్యక్ష్వా తే కలమా ఇవాశు సవశా వాత్సల్యనక్రార్ధితమ్ ।

ఆన్తేకోఽపి న కస్యచిత్ సుహృదితి జ్ఞాతం భవన్తం వినా

యాచే నాథ గజేన్ద్రమోచన హరే శ్రీకృష్ణ మాముద్ధర ॥ ౮ ॥

ఆచ్ఛిద్యాన్యకరస్థమన్నముదరే ధృత్వా శిశుం తన్ముఖే

దత్త్వా సమ్పరివర్ష్య సన్ముఖగతాన్ విత్రాస్య విద్రావ్య చ ।

ఉత్పృత్యాథ గతేఽర్పకే మమతయా కూజన్ క్షుధాపీడితో

వాతాకూణితజీర్ణకీశవదహం ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౯ ॥

ధైర్యాదేకచరోఽఖిలాన్ వనచరాన్ విత్రాసయన్ గర్జితై-

ర్దైవాద్ విశ్లేథసక్తిజానురపరిస్పన్దః శయానః క్షితో ।

సప్రాణోఽతినికృష్టజమ్బుకవృకాద్యాఘ్రాతమూర్ధోదర-

స్తామ్యన్ వ్యాఘ్ర ఇవాధితప్తహృదయః ఖిద్యే హరే పాహి మామ్ ॥ ౧౦ ॥

త్వద్భక్తిం ప్రవిముచ్య ముక్తిరమణీప్రాప్స్యగ్గ్రహూతిం హరే
 మోహాత్ సంసృతితజ్జకామముఖదుష్పుత్రానురక్తశ్చిరాత్ |
 సమ్ప్రాప్తాం కఫహతపిత్తజననీమాశ్లిష్య సాధీష్వం జరాం
 సుప్తః శ్రాన్తతయోత్స్వపామ్యవ హరే మామిత్యలం తన్న కిమ్ || ౧౧||

పున్నామ్నో నరకాత్ పరత్ర భయదాత్ త్రాతేతి పుత్రాభిధా
 యే హింసన్తి సదేహ తే స్యురపి తచ్ఛబ్దాభిధేయాః కథమ్ |
 ఇత్యేతన్న విచార్య దుష్కృతశతం కృత్వాపి తే వర్గితాః
 ప్లుష్టం తద్వృజినాగ్నినావ కరుణాపీయాషలేష్టేర్హరే || ౧౨||

భ్రాన్త్యా యోనిశతం భవత్పదకథాలేశావశాకర్ణనా-
 ల్లభ్యేషుం మనుజోద్భవం చ విభవం యాచే హరే నాభవమ్ |
 తత్ పృచ్ఛామి భవన్తమేవ హి భవం శ్రాన్తస్తరేయం కథం
 త్వత్కారుణ్యలవం వినా గజపరిత్రాణాపదానావ మామ్ || ౧౩||

విస్రమ్భాత్ తమజామిలం గజపతిం వేశ్యాం చ తాం పిఙ్గాలాం
 శ్రుత్వా త్రీన్ భవతోద్ధృతాన్ సమభవం స్వచ్ఛన్ధనచారీ సదా |
 త్యక్తోఽహం తనయైర్గజైరివ భవన్నామ్నాహ్వయామ్యన్వహం
 నిర్విణ్ణోఽస్మ్యధనాగమాత్ తదవ మాం నిర్దోష నారాయణ || ౧౪||

కిం వక్ష్యే తనయాః సదోఽస్తితనయాః కాన్తా కృతాన్తాశ్రయా
 చిత్తం విత్తరతం మతిస్త్యషువతీ శ్వాసాశ్చ కాసావృతాః |
 కాయశ్చామయవాన్ స్వధర్మచరణే దక్షో న చాక్షిః పరం
 భీతోఽహం భవతో భవన్తమభయం యాచే హరే పాహి మామ్ || ౧౫||

లబ్ధైర్హి త్వదనుగ్రహేణ వసనాలక్ష్కారవిత్రాదిభి-
 రాభ్యార్యాపుత్రనుతాస్సుషాతదనుగాన్ సన్తర్పయిత్వా తతః |
 హా త్వద్విస్మృతిదోషతతచ్ఛ సకలైస్తైరుజ్జితో ధిక్కృతః
 ఖిద్యే సంయమినీగతాఘివదహం శ్రీకృష్ణ మాం పాలయ || ౧౬||

షష్ఠాష్టవ్యయదుఃస్థితేషు ఖచరేష్యేకో గురుః కర్కశే-
 ఽతుష్కాఞ్చ రక్షతి మేషజం ఖలు తథా పుత్రేషు మాం మాధవః |
 అన్యో దుర్గహమన్దవన్నను మిలన్తైనం యథా దూషయేత్
 సంరక్ష్యాథ తథా మదిష్టద హరే తం శ్రేయసా యోజయ || ౧౭||

భూత్వా బ్రహ్మవిదాత్మజో వృజినధీర్వృత్తిం చ వైశ్యాం శ్రిత-

స్తద్ధూరారిజ్జితవిత్తమాశ్వపహృతం పుత్రాభిధైస్తస్కరైః ।
 తేనైవాగతికోఽస్మి కేవలమిహాముత్రాపి దౌర్భాగ్యవాన్
 నాథ త్వాం శరణం వ్రజామి కృపయా శ్రీకృష్ణ మాముద్ధర ॥ ౧౮॥
 త్యక్త్వా త్వద్భజనం ద్విజోత్తమసుతో భూత్వాపి రాజాశ్రయం
 కృత్వా యద్ధనమార్జితం తదఖిలం భక్తాభిమానాద్ధరే ।
 మన్యే తద్వృజినం ధనాశ్రయమతః పుత్రైస్త్వయా హారితం
 త్వం విత్తాపగమే ప్రసీదసి కిల శ్రీకృష్ణ పాహ్యశు మామ్ ॥ ౧౯॥
 సత్యం దారసుతాదయో మమ కథం వా స్యుర్యదాదౌ భవ-
 ద్దాసోఽహం న మమాస్మ్యుఘోఙ్ఘితభవద్దాస్యేన (యే) రక్షితాః ।
 తేఽభిజ్ఞా హి న నోఽయమిత్యథ గతా భ్రష్టస్తతోఽతోఽప్యహం
 స్వామిన్ దాసజనార్జినాశన హరే శ్రీకృష్ణ మాం పాలయ ॥ ౨౦॥
 భార్యా ప్రాగ్ విలయం గతాథ తనయైర్యత్ ప్రాప్తభార్యాధనై-
 స్త్యక్తోఽహం ధనతోభతస్తదభవం పుత్రైషణావర్జితః ।
 నిఃస్వత్వాన్న చ బాన్ధవా న సుహృదో నాన్యఞ్చ సాంసారికం
 నిర్యత్నేన ముముక్షుధర్మసహితం ద్రాక్ కృష్ణ మాముద్ధర ॥ ౨౧॥
 భార్యా సా తు మృతా ప్రయాతు సుగతిం పుత్రాశ్చ యే నిర్గతాః
 స్వచ్ఛన్దేన కలత్రవిత్రసహితా నన్దన్తు ద్ద్వియుషః ।
 కిం మే బన్ధజనైః సుహృద్ధిరథవా కాలాను గైస్తైర్ధరే
 త్వద్భక్తిః శితభుక్తిముక్తిసుఖదా సైకాస్తు మే శాశ్వతీ ॥ ౨౨॥
 యద్దేహి కలితాదరౌ హి పితరౌ పుత్రాస్తు విత్తాదరౌ
 భార్యా చ ద్వివతయాదరౌ న తదహం తేషాం న చైతే మమ ।
 దాసోఽహం భవతో భవానథ మమ స్వామీతి లభా స్మృతి-
 న్నేభ్యోఽదైవవశాద్ వియుక్తమధునా శ్రీకృష్ణ మాముద్ధర ॥ ౨౩॥
 ఉషేవాద్మి హి కుషిపోషణపరో విఘోభ్య విఘోభ్య స-
 ద్భుక్త్యాన్ మాక్షికశర్కరాఘృతయుతాన్ క్షీరాప్లుతాన్ మజ్జుహమ్ ।
 నాద్రాక్షం హ్యధిమోక్షదం తవ పదం సాక్షీ భవానక్షయో
 భిక్షే క్షీణవయాస్తథాక్షివికలో మాం రక్ష పక్షిశగ ॥ ౨౪॥
 వాల్యం క్రీడనకౌతుకేన విషయవ్యాసఙ్గతో యౌవనం
 యాతం వార్ధకమప్యనేకవిధయా దుశ్చిన్తయా నీయతే ।

కార్యం త్వద్భజనం కదేతి సముపక్రాన్తే విచారేఽన్తరా
 రోగా వ్యాకులయన్తి హస్త భవరుగ్వైద్యావ నారాయణ ॥ ౨౫॥
 హ్యో యాతం హ్యథ యాతు చాద్య కిమతో యచ్ఛ్చః ప్రభృత్యన్వహం
 కార్యో ధర్మ ఇతి బ్రువన్ నను జరాజీర్ణోఽవశోఽన్తోఽభవమ్ ।
 సాధిః సాధితవాన్ న ధర్మమథ సత్కర్మాపి శర్మాస్పదం
 జ్ఞానాథపిశాచవన్నరహరే కోశామి మాముద్ధర ॥ ౨౬॥
 జాతోఽస్యస్ఫుటవాక్ స్థలద్గతిరతిక్షుత్ప్రట్పరీతోఽవశః
 పాలోఽన్యైరథ శీఘ్రమోదశుగహం భీతోఽభితో బాలవత్ ।
 వృద్ధత్వం హి నృణామదేహవిగమం ప్రాయేణ జన్మాన్తరం
 భక్తం పాపినముద్ధరస్యథ పరే జన్మన్యవ శ్రీశ మామ్ ॥ ౨౭॥
 దేహో జీర్ణగృహోపమో న వశగం చిత్తం క్వపత్యప్రభం
 సామర్నా కుటిలా స్సుషేవ చ మతిః కుస్త్రీవ దుష్టా చ వాక్ ।
 దుఃసాధాని తథేన్ద్రియాణి శతదుర్మిత్రోపమానాన్యతః
 పాల్యః కృచ్ఛగతో రమేశ భవతా దాస్యానుబన్ధిన హి ॥ ౨౮॥
 తైః సమ్యక్కృతమిత్యవైమి తనయైర్వైరస్యహం ప్రోజ్ఞిత-
 శ్చాస్మాభిర్గల్గితైషణ్డైర్హి యదనుష్ఠేయం పురానుష్ఠితమ్ ।
 స్వశ్రేయః ప్రవిహాయ సత్పురుషతాశాప్తోపకర్తృత్వతః
 సిద్ధం నః సుసమీహితం హి కృపయా మాముద్ధర శ్రీహరే ॥ ౨౯॥
 వృద్ధోఽన్యః సరుగద్మరః పరవశః క్షుత్ప్రట్పరీతోఽబలః
 శోచ్యోఽహం న చ శోచితాస్తి హి మృతిః క్లుప్తా కదా వైతు సా ।
 స్త్రీపుత్రైః స్వవశీకృతేన న మయా స్వారాధితస్త్వం హరే
 త్యక్తస్థైరఘనా త్వదేకశరణం మాం పాహి నారాయణ ॥ ౩౦॥
 దత్తో యో భవతా రమేశ కృపయా కైవల్య సంసాధనే
 కాయః కల్పతమస్త్వనేన రమణీపుత్రాదయశ్చార్జితాః ।
 యాతాస్తేఽప్యనయార్జితా యదుభయభ్రష్టోఽస్మి తన్నిష్కృతిం
 దేహాంతామిహ కారయాశు కృపయా కాలాత్మక శ్రీహరే ॥ ౩౧॥
 దేశా వజ్గకలిజ్గకేరలమహారాష్ట్రాజ్గచ్ఛోలాదయో
 భ్రాంతాః పుత్రకలత్రరక్షణకృతే కార్యార్థమేవాత్మనః ।
 గన్తుః సంయమినీం న ధర్మమయసత్పాథేయమల్పం చ మే

యాచే నాగతపూర్వ ఇత్యవ కృపాలేశేన లక్ష్మీపతే || 3౨||

దృష్టాశ్చ ప్రభవః స్తుతాశ్చ వసు చోపాత్తం సమారాధితాః
 స్త్రీపుత్రానుచరాస్తదా న చ భవాన్ సన్దర్శితో హృద్గతః |
 తస్మాత్ సంయమినీపతిః ప్రకుపితో దూతైః స మాం క్లేశయేత్
 తేభ్యో మోచయ సాహచర్యజనితమ్ప్రేక్షా జగన్నాయక || 33||

యత్ప్రాతః షుభయాథ భోజనపరిశ్రాన్త్యా తతః స్త్రీసుతా-
 ద్యాలాపేన చ నిద్రయాథ నిశి చాక్రాంతం మదీయం మనః |
 న త్వాం సృర్తుమపీహతేఽహమధునా జిర్ణో ముమూర్షుః స్థితా
 దూతాః సంయమినీపతేశ్చ నికటే తేభ్యో హరే రక్ష మామ్ || 3౪||

యజ్ఞహ్యో రసలాలసాథ నయనే జ్యోతిర్విహీనే శ్రుతి-
 ర్దుర్వారైకరతిః సుగన్ధవశగశ్వాసా చ నాసా సదా |
 కాయోఽపాయనికాయ ఇత్యపగతం బాహ్యేన్ద్రియోపాసనం
 విజ్ఞాప్యం స్వమనోగతం కిమితి తద్భుత్వార్తిహాన్ పాహి మామ్ || 3౫||

పుత్రం ప్రేరయతి ప్రసహ్య చ శుభోదర్కే హి కృత్యే పితా
 మాతా పాలయతి స్వయం శతమతిం మూర్ఖం చ దుష్టం తథా |
 సృష్టోఽహం భవతా ద్విజోత్తమకులే జానే న సద్వాప్యస-
 ధర్మే ప్రేరయ పాలయేహ పితరో శ్రీశ త్వమేకోఽని యత్ || 3౬||

యత్ పశ్యంశ్చ కుటుంబినోఽథ ధనికాన్ శశ్వన్మృతాన్ కీటవత్
 త్వాం నారాధయమగ్ననాసుతగృహద్రవ్య దిలోభాన్వితః |
 శృణ్వన్ నారకియాతనామథ నిజం ఖిద్యే స్మరన్ దుష్కృతం
 తస్మాం కేశవ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యా గతిః || 3౭||

వృద్ధా యత్ప్రేతరౌ మృతౌ హి వనితాపథ్యాత్ ప్రమాదాత్ సుతో
 మన్త్రానస్త్యతి చావశిష్టజనసంరక్షావిధౌ వ్యాపృతః |
 పశ్చాత్ తైశ్చ నిరాకృతోఽహమధునానన్యాశ్రయస్త్వాం భజే
 మాం నారాయణ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యా గతిః || 3౮||

పశ్యన్నేవ పితృద్రుహః కుతనయాన్ నాగప్రతిష్ఠాదికం
 పుత్రప్రాప్తిసమీహయా హ్యకరవం త్యక్తోఽథ జాతైః సుతైః |
 తస్యేదం కిల కర్మణః ఫలమితి శ్రాన్తో భవన్తం భజే
 తస్మాం మాధవ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యా గతిః || 3౯||

వృద్ధో యత్ పితరావతి ప్రియతమా నావాప్తపుత్రేత్యభో

బాలాస్తే తనయా ఇతి స్వభవనే స్థిత్యా చిరాన్నిర్గతః ।

మామేషానుగతా జరా స్మృతిహరా విస్మారితస్త్వం తథా

గోవిన్దోత్తమ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౦॥

యత్ కృత్యం గృహిణః కృతం హి తనయానుత్పాద్య సంస్కృత్య తత్-

సద్వృత్తేః పరికల్పనం చ న భవానారాధితస్త్వవరా ।

సత్యం సాప్తపదీనమాహురితి తత్ సంస్మారయే ప్రేరకం

విష్ణో నర్వగ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౧॥

యత్ పిత్రోః కిల జీవతోర్హి వచనం కార్యం సుతైర్నాదృతం

తత్ త్రైస్తే త్వథ రక్షితా న చ భవానారాధితో యన్మయా ।

క్షన్తవ్యం భవతోఽభయం కరుణయా యాచేఽనుతప్తోఽధునా

తత్ త్వం మధుసూదనావ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౨॥

త్యక్తాస్తే న మయా శరా అపి సుతా నీతిం త్విమాం శృణ్వతా

యత్ సంవర్ష్య విషద్రుమోఽపి న పునః ఛేత్తుం స్వయం సామ్ప్రతమ్ ।

యాతాస్తే ప్రవిముచ్య మాం సుఫలితం దైవేన తత్ త్వాం భజే

పాహి త్వం జహి వా త్రివిక్రమ హరే త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౩॥

కః ఖేదో నను నిర్గతా ఇతి సుతా యద్ దేహాలగ్నాన్యహో

స్వైరం కానిచిదిన్ద్రియాణి హి గతాన్యన్యాని యాస్యన్తి హి ।

కాలోఽత్ర ప్రభురిత్యవాప్తచిదహం కాలాత్మకం త్వాం భజే

త్వం మాం వామన పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౪॥

యాతా తౌ పితరౌ మమ ప్రియతరౌ జాతోఽస్మి యాభ్యామహం

తే పాన్థా ఇవ నిర్గతాశ్చ తనయాః కిం త్రైః స్థితైర్వా గతైః ।

ప్రాగూర్ధ్వం జననాన్మృతేరివ భవాన్ప్రాతేత్యహం త్వాం భజే

తన్మాం శ్రీధర పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్యో గతిః ॥ ౪౫॥

బాల్యాత్ స్త్రీసుతమోహతః కుమతితో లోభాద్ భవాన్ నార్చితో

వృద్ధత్వాదథ రుక్మమాన్మృతిభయాద్ భార్యాసతానాదరాత్ ।

త్వతేనానిరతోఽర్చితుం స్వకరణైః క్షీణో న శక్నోమ్యహం

పాహి త్వం జహి వా మమాస్తి న హృషీకేశ త్వదన్యో గతిః ॥ ౪౬॥

స్వాద్యన్నం న నివేదితం న చ హుతం సన్తర్పితా న ద్విజాః

స్వాదు స్వాద్వితి చాశితం స్వవనితాపుత్రైః సదా యావనే ।
జీర్ణోఽహం త్వధునా స్మరామి తదపి త్వాం భోజనాభ్యవ్రే
పాహి త్వం జహి వా హ్యనన్యగతికం శ్రీపద్మనాభ ప్రభో ॥ ౪౭॥

చాతుర్మాస్యమవిఘ్నతో న రచితం న ద్వాదశి సాధితా
నైవాకారి చ విఘ్నపఞ్చకమపి శ్రీకాంతతుష్ట్యై వ్రతమ్ ।
భీతోఽహం హ్యధునా యమాద్ భయహరం సర్వాత్మనా త్వాం భజే
తద్దామోదర పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౪౮॥

క్రీడాభిర్విషయోత్సవైశ్చ గమితం తద్ యావనాన్తం వయః
శ్రాన్తోఽహం హ్యధునా కరోమి సుకరం బాహ్యేన్ద్రియోపాసనమ్ ।
చిత్తం చాలయతీన్ద్రియాణి చపలం తత్ తుభ్యమావేదయే
మాం సజ్కర్షణ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౪౯॥

యత్ కర్తుం కిల నిశ్చినోమి న చ తచ్చక్నోమి సంసాధితుం
యత్ స్వప్నోఽపి న చిన్తితం తదవశాత్ సమృత్స్యతే పుష్కలమ్ ।
ఇత్థం కృచ్ఛగతోఽపి సద్గురుకృపావష్టమృతస్తాం భజే
పాహి త్వం జహి వా హ్యనన్యగతికం శ్రీవాసుదేవ ప్రభో ॥ ౫౦॥

ఏతత్ కార్యమకార్యమేతదితి హి జ్ఞాత్వాన్యథైవావశాత్
కుర్వే తన్మమ దుర్విధేవింలసితం కస్యాగ్రతో రోడిమి ।
హీనః స్వీయజన్మైర్దనైః సుకరజైస్తాం చిన్తయామ్యన్యహం
ప్రద్యుమ్నాత్మగ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౧॥

పుత్రాః పితృకఫజ్వరా బహుతరాపథ్యస్వరూపాః స్నుషా-
స్తద్ధోషోఽజని సన్నిపాతజనితః క్రోశామ్యహం రోడిమి ।
ముహ్యమి ప్రలపామ్యతశ్చ భవరుగైద్వద్యం భజే త్వామహం
పాహి త్వం జహి వానిరుద్ధ కృపయా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౨॥

న ధ్యాతం పదమర్చితం న తులసీపుష్పైర్న మూర్ధ్నాననం
నైవాభిష్టుతమీక్షితం న న చ తన్మాహాత్యమాకర్ణితమ్ ।
యాతే సేతుమివోదకే గతవయాస్తత్కర్తుమీహేఽధునా
తన్మాం శ్రీపురుషోత్తమావ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౩॥

నిద్రాహారవిహారతోలమనసా సీత్వా హ్యలభ్యం వయః
స్వల్పాయుర్జరలోఽవశేన్ద్రియగణో నిఃస్వోఽసహాయోఽధునా ।

త్వత్సేవాకలితోఽద్య మోహమవనౌ జాతోఽపహాసాస్పదం

దేవాధోక్షజ పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౪॥

కామాద్వైరసురైర్వి నిర్దయమహం బద్ధో నిరుద్ధోఽర్థితో

రుక్ష్మైర్ధ రథ దంశితో మదగజేనాలోలితో మజ్జితః ।

క్షేశాబ్ధౌ స్వజనార్తినాశనమహం తత్ త్వాం శరణ్యం భజే

పాహి త్వం జహి నారసింహ కృపయా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౫॥

కుర్వన్నేవ హి విస్మరామి కృతమప్యవర్తయామ్యుత్తరా

మోహాత్ తచ్చ సమాపయామి సముపక్రాంతస్య నాన్తం భజే ।

చిన్త్యోఽన్తే హి భవాన్ మమ స్థితిరియం జానే న కిం స్యాత్ కదా

తన్మామమ్యుత పాహి వాథ జహి వా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౬॥

కామాద్యా న వశం ప్రయాన్త్యనుగతా జామాత్పవద్ దుర్భరా

నేమాం త్యక్తుమథోత్సహే నను జరాం రామామివోథాం సతీమ్ ।

సామాద్వైర్నే చ జేయమేవ హి మనో ధిజ్ మామవశ్యేన్ద్రియం

పాహి త్వం జహి వా జనార్దన పరా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౭॥

పాదౌ ప్రస్థలతః స్థిరౌ న చ కరౌ గాత్రం సకమ్పం శిరో

భ్రామ్యుద్ధద్దదనిస్వనస్తవథ గలశ్చక్షుర్భ్రుమత్తారకమ్ ।

నూనం త్వత్పురతః ప్రనర్తయతి మాం సేయం జరా నర్తకీ

పాహి త్వం జహి వాప్యుపేన్ద్ర కృపయా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౮॥

యద్ధర్మాధికృతా మయానుసరతా భూపాన్ కృతం పాతకం

యద్వా కేరలవాసినా గణయితుం శక్యం న తత సర్వథా ।

తత్ త్వం సంహరసి స్మృతోఽపి సకలం తస్మాదహం త్వాం భజే

పాహి త్వం జహి వా హరే కరుణయా త్వత్తో న మేఽన్య్యా గతిః ॥ ౫౯॥

త్వన్నామస్మృతిరిత్యువాచ భగవాన్ వ్యాసః పరా నిష్కృతిః

శక్తా సా మమ పాతకాన్ క్షపయితుం మత్సేతి జాతాదరః ।

వచ్చ్యార్థః స్వకృతాఘతప్రహృదయః శ్రీకృష్ణ కృష్ణేత్యహం

పాహి త్వం జహి వా హ్యనన్యగతికం శ్రీకృష్ణ తుభ్యం నమః ॥ ౬౦॥

మాత్స్యం కౌర్మమహో వపుర్హి విధృతం వారాహమత్యుద్ధతం

భక్తార్థం త్వథ నారసింహమచిరాత్ తద్వామనం చార్షకమ్ ।

క్షాత్రం గోపనిభం చ బౌద్ధమథ తద్ధర్తాసి కల్కాతృకం

తత్ త్వాం కృష్ణ భవాబ్ధిపోతమనిశం ధ్యాయామి భక్తేష్టదమ్ || ౬౦||

శఙ్ఖః పాణితలేఽథ మన్దరగిరిః పృష్ఠే చ భూగోలకో

దంష్ట్రాగ్రే విధృతో హిరణ్యకశిపుః శస్త్రో బలిర్నిర్జితః |

దుర్భూపా దశకణ్ఠకేశికటాద్యాః పోథితా మోహితా

దైత్యా గ్లేచ్ఛగణాన్ హనిష్యసి భజే త్వాం కృష్ణ సరోవత్తమమ్ || ౬౧||

ముఖ్యప్రాణ నమోఽస్తు తే కురు కృపాం యాచే నిబద్ధాఙ్ఘ్రి-

ర్మాముక్త్యామయ రుగ్లజ్జిర్ణవపుషశ్చాన్వే హరిం స్మారయన్ |

మత్కర్మానుగుణా గత్తిర్విహితా యా కాపి వా యామి తాం

భక్తిర్మేఽస్తు హరౌ గురౌ పరమికా తత్రాప్యనన్యా స్థిరా || ౬౩||

మాతర్యద్విధృతం హి మాసనవకం కుక్షౌ తతో వర్ధితం

వాసార్థం మమ తద్గతేన హి మయా క్లేశాశ్చ యే వర్ణితాః |

స్వప్రారబ్ధసమార్జితా హి త ఇమే తస్మాత్ త్వయా క్షమ్యతాం

శుష్యజ్జిరకలేవరం హి తదిదం త్యక్తానుమన్యస్వ తత్ || ౬౪||

ఆగర్భం భృశమమ్బయా చ భవతా యత్ప్వాలితం లాలితం

యస్మిన్ సంవసతా మయా హ్యాధిగతం సౌఖ్యం పరం సద్యశః |

ప్రాప్తం దుఃఖమథాపి యత్ తదపి మత్ప్రారబ్ధశేషాత్కృతం

త్యక్ష్యే జిరకలేవరం తదధునా తాతానుమోదస్త్ర తత్ || ౬౫||

యే జ్ఞానామృతసేకపూతహృదయస్వారాధితశ్రీధరా-

పాదస్వఙ్గవిలోకనోద్భవపరానన్దైకతృప్తాః స్వయమ్ |

శిష్యానుగ్రహకారిణః స్వగురవశ్చానేన యే నేవితా-

స్త్యక్తా జిరకలేవరం హి తదిదం మాం తేఽనుగృహ్ణాన్వలమ్ || ౬౬||

మోహాద్ దుర్విషయేషు సక్తమనిశం సర్వైః సహైవేన్ద్రియైః

స్నేహాత్ త్వామనుమన్యతా హి బహుశో నీతం మయాయుః క్షయమ్ |

స్వల్పం శిష్టమతోఽత్ర వా మమ కృతే త్యక్తైః నిజం చాపలం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర || ౬౭||

వైకుణ్ఠే వరదివ్యరత్నజటిలప్రాసాదవప్రోజ్జ్వలే

శ్వేతదీప్తిపవరే హరిప్రియతమావాసే చ దుగ్ధామ్బుధౌ |

యోగిధ్యేయమచిన్త్యశక్తివిభవం చానాదిమధ్యాత్యయం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర || ౬౮||

నృత్యద్దివ్యవరాప్సరోభిరథ సాతోద్వైస్తథా కిన్నరై-

రబ్రిహ్యద్వైః సముపాస్యమానముచితస్వస్వాధికారార్హణైః ।

స్వాసీనం నవభక్తిరత్నవిలసన్ముక్త్యుచ్చసింహాసనే

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౬౯ ॥

మేఘశ్యామలముచ్చలత్క్షణరుచిద్యుత్యాభోహమామ్పరం

శ్రీమతౌస్తుభకఙ్కణాదివరసదూభాషాగణాలఙ్కృతమ్ ।

భాస్వద్రత్నకీరీటకుణ్డలలసత్స్మైరాననం సున్దరం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౭౦ ॥

ప్రోద్యచ్చన్ద్రశతాభహీరమణీసుస్తమ్నోచ్చసన్మణ్డపే

క్షీరామ్బోనిధిమధ్యసమభృతమహాముక్తావితానోజ్జ్వలే ।

ఉత్కీర్ణోజ్జ్వలచన్ద్రకాన్తమయసద్భద్రాసనేఽధిష్ఠితం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౭౧ ॥

భృగ్వాద్వైరభివన్దితం మునివరైరబ్రిహ్మాదిభిః సేవితం

గీర్వాణైః సనకాదిసిద్ధనివః సంస్తూయమానం ముదా ।

గాయన్నారదతుమ్బురుప్రభృతిభిః ఖ్యాతాపదానం సదా

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౭౨ ॥

విభ్రాజద్వరశేషమఙ్గాగమిలాదుర్గాకరాన్తోలితం

సన్మస్త్రోపనిషద్వ్యపాశ్రయమసఙ్ఖ్యేయావతారాభిధమ్ ।

విష్వక్సేనమహాగతాభినవసన్ముక్తైర్ముహుర్యన్దితం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౭౩ ॥

తైర్బద్ధాఙ్గాలిభిః స్వమూర్ధ్ని సహితైః భూతాదికాలైస్త్రిభిః

స్వాఙ్గాభ్రూవలనావలోకనపరైశ్చోపాస్యమానం సదా ।

ముక్తానేకచతుర్ముఖైః స్తుతిపరైర్వేదేశ్చతుర్భుర్యతం

సాఙ్గం సాయుధమిన్దిరాయుతహరిం చేతః సకృత్ సంస్మర ॥ ౭౪ ॥

చూడారత్నపరమ్పరోజ్జ్వలఫణాసాహస్రసన్మణ్డపే

స్వాస్తీర్ణామలశేషభోగశయనే విధ్యాస్యదత్తేక్షణమ్ ।

లక్ష్మీకోమలపాణీలాలితపదామ్బోజం శయానం ముదా

సఙ్ఘోన్యోపరతిం భజాన్తసమయే మచ్ఛిత్త నారాయణమ్ ॥ ౭౫ ॥

ఆరాధ్యో పితరో ప్రియా త్వథ సమాధేయానునేయాః సుతాః

పూజ్యాశ్చాతిథయో యథావిధి సమభ్యర్చ్యా నిజా దేవతాః ।
 ద్రష్టవ్యాః ప్రభవో ధనార్జనకృతేభ్యస్యాః కలాః స్వాస్థ్యత-
 శ్చాహ్వాః కృత్యమిదం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౭౬ ॥
 యద్గర్భే త్వథ శైశవే హ్యవిదితాః క్లేశాశ్చ తిష్ఠన్తు తే
 వ్యాధ్యాధిప్రభవాశ్చ కీటపశుజాః క్షుత్ప్రకృప్తవాసారిజాః ।
 ఏవం తాన్ సకలానలోలమనసా శశ్వచ్ఛ నిధ్యాయతాం
 కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౭౭ ॥
 యద్బాల్యే పితృనిఘ్నతా గురుకులే వాసన్తతోస్తు ద్వయం
 కైక్కర్షం ధనినామథామృతి తతో హా స్త్రీసుతాధీనతా ।
 స్వేచ్ఛాహారవిహారసౌఖ్యవిధురం తత్పారతన్త్ర్యం విదుః
 కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౭౮ ॥
 పిత్రోశ్చేన్నిరతో హితే ప్రియతమా కుప్యత్యుదాన్తే సుత-
 స్తప్రథ్యే పితరౌ న శర్మ లభతః సాధ్యో న సర్వాదరః ।
 సన్త్యాజ్యాః స్వసహోదరా అపి సమారాధ్యాః ప్రియాబాన్ధవాః
 కిం వాత్రాత్మముఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౭౯ ॥
 సాధ్యీ చేద్వనితా సుతో న స చ చేన్మాథోఽథవా దురనః
 సత్పుత్రో యది దుర్నివారరుగతిశ్రాన్తో దృఢాఙ్గోఽథ చేత్ ।
 భర్తృశ్చాప్యహితా స్నుషా యది హితా తద్వంశజక్లేశదా
 కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౮౦ ॥
 జాతా పుష్పవతీ ప్రియాథ వపుషి వ్యాప్తా చ రుగ్ దుఃసహా
 సమ్భూతస్తనయో మృతా ప్రియతమాథోఽథాపరా కన్యకా ।
 సమ్ప్రాప్తా ప్రలయాన్తసన్తతిమహాచిన్తావిలాసా జరా
 కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౮౧ ॥
 స్మృత్యుక్తానుగుణస్వధర్మచరణే భ్రాన్తం తమాచక్షతే
 తస్మాత్ తద్విపరీతకార్య కరణే దుర్వృత్తమిత్యేవ తమ్ ।
 తస్మిన్చరణే తు హన్త మనుజో భ్రష్టస్తతోఽతో భవేత్
 కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౮౨ ॥
 క్లిశ్యత్యేవ హి నిర్ధనోఽథ ధనికస్తదక్షితుం చాన్వహం
 చోరేభ్యో నిశి నిద్రితే నిజజనే జాగ్రత్ స్వయం ఖిద్యతే ।
 ధర్మ నైవ చ కారయత్యథ గృహే ముష్టన్తి భార్యానుతాః

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౩॥

దత్తం యద్ధనికైర్ధనం కిల పితస్తత్ త్వం కుటుమ్పితి తే

తచ్చస్మాకమఘాత్ ప్రతిగ్రహకృతాచ్ఛుద్ధ్యేర్ధనానీహయా ।

కస్మాత్ తామ్యసి భుజ్వి శేష్య చ సుఖం శంసన్తి వేత్థం సుతాః

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౪॥

బహ్వదాయ ధనం గృహిణ్యథ గృహం ప్రాప్తే తమావృణ్యతే

ద్రాగ్ భార్యాతనయాదయః సకుతుకాశ్చాలయిత్యార్జితమ్ ।

ఏతన్నేఽస్తు మమైతదర్హమితి తద్ ధృత్వాథ నేక్షన్తి తం

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౫॥

హిత్యాస్మాన్ వద ధర్మ ఇత్యథ వృథా కోఽయం హి విత్తవ్యయః

ప్రాతఃస్నానజపానతిస్తుతిభిరేవాలం హి ధర్మోఽరిజ్జితః ।

వృద్ధత్వే తవ కోఽవితేతి కుపితా నిన్దన్తి భార్యాసుతాః

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణో దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౬॥

భార్యా నాద్రియతే న జల్పతి సుతో నిన్దత్యభీతిః స్నుషా

పాత్రాశ్చాపహసన్త్యథోక్తసమయే భృత్యా న చోపాసతే ।

వృద్ధస్తాభ్యతి ఘస్మరాన్ నిజగృహే దృష్ట్వా స్నుషాబాన్ధవాన్

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౭॥

సర్వస్వం సుతసాత్కృతం హి భవతా క్లిశ్యన్తి మే కన్యకాః

భిద్యేఽహం కృపణాప్సరా ఇవ ముదా దీవ్యన్తి గేహే స్నుషాః ।

ఇత్థం వ్యాకులయత్యలం కుబనితా నిర్విద్యమానం పతిం

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౮॥

ధర్మోఽధర్మ ఇతి హ్యవాప్తమచిరాద్ దారిద్ర్యమవ్యాహతం

పశ్యేమాం ప్రతివేశినీం సువసనాం సద్భూషణాలజ్కృతామ్ ।

ధర్మో హ్యేష కురు ప్రతిగ్రహమితి వ్యాలోలయన్త్యాం స్త్రియాం

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౮౯॥

యాతం బాల్యమశేషలాల్యమథ తన్నష్టం క్షణాద్ యౌవనం

వృద్ధత్వం సముపాగతం త్వథ లయః సమ్భావితోఽస్య క్రమాత్ ।

కాలాధీన వపుష్మతోఽన్యగృహవత్ కోఽయం మమత్వభ్రమః

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్పృతిః ॥ ౯౦॥

సమ్ప్రప్నోతి యథాలయాన్ హి విచరంశ్శ్యారో హి రాజాజ్ఞయా
దేహీ దేహశతం స్వకర్మజనితం తద్వద్ధరేరాజ్ఞయా ।

దుఃఖవ్యాధిజరా విపత్తిమరణోద్భూతం హి నిధ్యాయతః

కిం వాత్రాత్మసుఖం తతః సుగృహిణాం దుఃఖాత్మికా సంస్కృతిః ॥ ౯౦॥

భ్రామ్యత్తేవ మనోఽర్పితం త్వయి ముహుర్న సైర్యమాలమృతే

వైరాగ్యం న దృఢీభవత్యవగతే క్లేశేఽపి సాంసారికే ।

త్వాం ధ్యాయామి కథం స్మరామి చ కథం లీలామఘధీనం తవ

త్వదృఢక్షీం సుదృఢాం విరక్తిసహితాం దేహ్యోశు నారాయణ ॥ ౯౧॥

నష్టాంస్తాన్ పితృమాతృసోదరసుతాభార్యాదికాన్ సంస్మరన్

నైరాశ్యం నిజజీవితేఽపి కలయన్ ప్రారబ్ధనిఘ్నోఽన్వహం

శ్రాన్తస్త్వాం భృశమానమన్ హి శిరసా యాచే ప్రపన్నార్దిహం-

త్వదృఢక్షీం సుదృఢాం విరక్తిసహితాం దేహ్యోశు నారాయణ ॥ ౯౩॥

స్వామిన్ శ్రీపరవాసుదేవగురుణా యత్ త్వత్సనామ్నా భవ-

న్మాహాత్మ్యం కథితం హి తత్రభవతా తత్రేదమత్యద్భుతమ్ ।

అన్యన్తర్బహిరిత్యచిన్త్యమహిమంస్తద్వన్నిదిధ్యాసత్-

స్తత్ ప్రత్యాయయ చిత్సుఖాఙ్గవిలసచ్ఛశ్వన్మమాన్తర్బహిః ॥ ౯౪॥

నిర్వక్తుం న హి శక్నువన్తి నిగమాస్త్యాం త్వం న దృగ్గోచరో-

ఽన్యన్తర్బహిరిత్యచిన్త్యమహిమంస్తద్వన్నిదిధ్యాసత్-

ధ్యేయస్త్యం హి కథం యతోఽన్యనుపమస్తస్మాత్ త్వమేవ స్వయం

మచ్చిత్తాఅద్భుతరూపశక్తిమహిమన్ నారాయణావిరభవ ॥ ౯౫॥

సంస్కృష్టే హృదయస్థలే మమ పరం శ్వాసానిలైః సన్తతం

త్వదృఢక్త్యా వరుణేన నిత్యమమృతాసారేణ చాప్లావితే ।

అమ్లాసన్ఫుటపుణ్డరీకవిలసత్సత్కర్ణికాయాం సదా

ప్రోద్యతోఽఠిరవిప్రకాశ విలసన్మాం పాహి నారాయణ ॥ ౯౬॥

చాఙ్చుల్యాన్మనసో న భక్తిరచలాశక్త్యా న కర్మాదర-

స్తప్త్యుర్యాప్తసహాయవిత్రవిరహాన్న స్తోక్తధర్మోద్యమః ।

ఆత్మతాణకృతే ప్రసీద భగవన్ యాచేఽన్తకాలే మమ

శ్రీనారాయణ నిఃసరస్తు ముఖతస్త్వన్నామవర్ణః క్రమాత్ ॥ ౯౭॥

యజ్ఞాద్యాః సకలాః క్రియాశ్చ కృతినాం సప్రత్యవాయాః సదా

జ్ఞానం తే బహుజన్మసాధ్యమథ చ ధ్యానం మనసైర్వజమ్ ।
సౌలభ్యాద్ ద్రుతసిద్ధితోఽపి చ కలౌ యాచేఽన్తకాలే మమ
శ్రీనారాయణ నిఃసరస్తు ముఖతస్త్వన్నామవర్ణాః కమాత్ ॥ ౯౮॥

ఆరాధ్యాత్మగురూన్ చిరం గురుకులే స్థిత్యాత్తవిద్యైః పరం
ప్రాప్యం యత్ తదజామిలేన సహసా త్వన్నామసంకీర్తనాత్ ।
ప్రాప్యం కర్మమలం న చాహమితరద్ యాచేఽన్తకాలే మమ
శ్రీనారాయణ నిఃసరస్తు ముఖతస్త్వన్నామవర్ణాః క్రమాత్ ॥ ౯౯॥

ప్రాగ్జన్మస్వథ చేహ జన్మని మయా యే చాపరాధాః కృతాః
క్షన్తవ్యా భవతా హి తేఽహమభవం త్వద్భక్తవంశే యతః ।
త్వద్భక్తా గురవశ్చ మే హ్యుభయథానుగ్రాహ్యా భక్తే మయి
శ్రీనారాయణ భక్తవత్సల కృపాసిన్ధో ప్రసీదాధునా ॥ ౧౦౦॥

బ్రహ్మాద్యాన్ విబుధాన్మషీన్ భృగుముఖాన్ పూజ్యాన్ పితౄన్ మద్గురూన్
మాన్యాన్ బన్ధుజనాన్ ద్విజానపి తథా స్త్రామ్యన్వహం నౌమి చ ।
కృత్యానుగ్రహమత్ర యే సకరుణా మాం శ్రేయసాయోజయ-
న్నస్తేఽముత్ర చ తేఽర్థయన్తస్వథ హరిం నిశ్రేయసాయాపి మే ॥ ౧౦౧॥

రక్షాచార్యతనూభవేషు గణనే యో జన్మతో మధ్యమః
సా ప్రాసూత సరస్వతీ యముటకే గోవిన్దనామా చ యః ।
శ్రీమత్కౌలగివాసుదేవచరణా యస్మిన్ కృతానుగ్రహ-
స్తేనేయం రచినార్పితా హరిపదే వైరాగ్యముక్తావలిః ॥ ౧౦౨॥

న సువర్ణగ్రథితేయం న మహార్హపదార్థసుచిరనిర్వర్ణ్యా ।
తదపి చ ముక్తావలిరితి హరిపదభాగితి భవేత్ సుజనమాన్యా ॥ ౧౦౩॥

చోలే తజ్ఞాపురస్థన సేయం ముక్తావలిః శుభా ।
గ్రథితా దున్దభౌ గ్రీష్మే కలిమానే గతేథవే (౪౯౬౩) ॥ ౧౦౪॥

ఇతి శ్రీ-ఉటకే-రక్షాచార్యసుతగోవిన్దాచార్యవిరచితా విరక్తిముక్తావలిః సమ్పూర్ణా ।

రుధిరోద్ధారిణ్యధిస్పతివిమనోయోగేన నిజసుఖం ప్రాప్తాః ।
వైత్రే సితసప్తమ్యాం గోవిన్దార్యా హరేః పదం యాతాః ॥

స్తోత్రసముచ్చయః ౨ (౭౪)

(74) was the son of Rangacharya and Sarasvati and belonged to the uTake family. He mentions his Guru's name as (Kaujagi) Vasudevacharya. He also pays homage to one (Kaulagi) Raghunathacarya. Obviously the author was a follower of Madhvacharya whose name he mentions in the former work (v. 5). The Viraklimukldvali which gives an elaborate description of the difficulties and worries of old age was composed in the Kali year 4963 (A.D. 1862) when he was a resident of Tanjavur (Tanjapuri). According to a verse found after the colophon (above), the author died in the year Rudhirodgari, seventh day of chaitra month, i.e. about a year after the completion of the stotra. The author might be identical with the compiler of the NAtyashastrasamgraha published in the Tanjore Sarasvati Mahal Series (No. 52, 1933).

Proofread by Rajesh Thyagarajan

——
Virakti Muktavali

pdf was typeset on June 29, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

